

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

<p>Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.</p> <p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</p> <p>egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronásért kapják.</p> <p>Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon</p>	<p>FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:</p> <p>BETEGH PÁL</p> <p>FELELŐS SZERKESZTŐ:</p> <p>DERÉKI ANTAL</p> <p>FÜGMUNKATÁRS:</p> <p>FULEI SZÁNTÓ LAJOS</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:</p> <p>Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adjuk.</p> <p>Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések más arányában szerint. Nyílt-tér 30 a r. k. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.</p> <p>M. kir. postatakarékpóztári choque-száma 10.489. szám.</p>
---	---	--

Földhözragadt szegények.

A szegénység, a nyomor, embertársaink nehéz kálvária járása mind a érzékeny és jószívű ember lelkéből, a részvét és szánalom nemes érzését váltja ki...

Egy sincsen Isten teremtményei között, a ki abban elbizhatná magát, hogy a született jólétben, puha, meleg, párnák, csillogó fény között fejezi be majd földi életét; a Gondviselés utai kifürkészhetlenek és a mit a jobbik kezével bőkezűen, pazarul osztogat éveken át, azt a balkezével egy pillanat alatt megvonhatja tőlünk, hogy megalázza büszkeségünket, dőlőfős önbittségünket, melylyel mások nyomora mellett érzékellenül, részvét és irgalom nélkül elhaladunk.

Minden városnak, községnek meg vannak a maga földhözragadt szegényei, a kik vagy nyomorék születésüknél fogva egész életükön át munkaképtelenségre, tehát nélkülözésre, nyomorra vannak kárhoztatva; vagy a sors csapásai által annyira sujtattak, hogy a megszokott jólétekből az utcai koldulásra jutnak; ilyenek az özvegyek és árvák, kik a családfő elhalálózásakor kenyérkeresőjüket veszítik és minden örökség híján, teljesen vagyon-talanul kénytelenek kezeiket szégyenkezve alamizsna után kinyújtani; és ilyenek azok, kiket szenvedélyük, ital, kártya, korcsma vagy nőhajhászat juttatott a szerencsétlen földhözragadt szegények százalmas sorába.

A társadalom e szegény páriáival legélénkebb utcáinkon is naponként találkozhatunk; ide kergeti őket a nyomor, a nélkülözés, az éhség, sőt többnyire a hajléktalanság is; önértüket megtörte, kipusztította lelkükből a szegénység szemérmelensége, mely kényszerűségével lidércként nehezedik rájuk és reszkető kezeiket alamizsna után kinyújtani parancsolja.

Oh! ne bátsuk, ne tegyen türelmetlenné, érzékellené bennünket ez a kényszerült tolokodás, a nyomornak ez a szemérmelensége; tekintsünk rájuk szívünk melegével és ha van hozzá érzékünk, tapasztalni fogjuk, hogy ez a szemérmelenség jobban bántja őket, mint bennünket, hisz némelyik könnyező szeméből egy egész élet tragédiája tárul fel előttünk...

Ezek a mindennapi koldusok, — aszfaltunk állandó, százalomraméltó alakjai...

De szombaton mind elbujnak fűtetlen, nedves és dohos odujukból és rajokat bocsátva házról-házra járnak tömegesen, egymás kezébe adva a lakások, üzletek és műhelyek kilincseit; arcucsa, ez a mai humanizmusnak, eltörülhetlen szegényfoltja a társadalomnak, mely jótekonyságot csak akkor gyakorol, ha vele saját hiúságát is piacra viheti... Az ember alig meri elhinni, hogy egy város területén ennyi szerencsétlen, ennyi nyomorult emberi pária táplálkozzék az alamizsna hulladékaiból...

A szemérmes szegények pedig, kik az élet kinszenvedéseiből utolsó csöpp önértüket megmentették, kerülnek az utcákat, a napfényt, az embereket és éhez, didergő gyermekeikkel titkon hullatják a nyomor keserves könnyeit...

Adhatunk-e valamennyinek annyt, hogy állandó nyomorúságán, elhetetlenségén, nélkülözésén állandóan segíthessünk?

Nem! az egyes ember, az egyes család jótekonysága, kimerül az áldozatokban és az a pár fillér, az a karaj kenyér vagy néhány kanál meleg leves, csak a pillanatnyi segínyt nyújtja azoknak, a kik az egész társadalom állandó jótekonyságára vannak utalva.

És itt is az jár jobban, a ki panaszait hangosabb szavakba, nyomorát rikitőbb világításba tudja helyezni, míg a valódi szegények — szemérmes szegények, némán, megadással hordják nehéz keresztjüket.

Általános nagy hibája a mi társadalmunknak, hogy jótekonyságát is, osztályozás szerint szétforgácsolja; a valódi nemes emberszeretetből fakadó jótekonyság pedig nem ismer sem osztály, sem felekezeti különbséget, mert a nyomor minden alakjában, minden egyénnél egyforma részvételt elbirálást követelhet magának. Az ilyen széttagolt, szétforgácsolt jótekonyság nyújthat pillanatnyi, kevéshasznú segínyt, de nem alkalmas arra, hogy a földhözragadt szegényeket állandó szeretetében és gondozásában részesítse; nem elég ha csak bizonyos időszakokban, a hét valamelyik napján hozzájutnak az arra utaltak egy kis meleg ételhez, néhány fillérhez,

vagy ezáltal szereshető fűtött hajlékhoz, állandó otthont kell számukra teremteni, állandó táplálkozással és állandó meleg tűzhelylyel...

Mert ezek a szegények, a mi szegényeink; a mi földhözragadt szegényeink, a kik születésüktől fogva ide vannak növe a mi földünk mostoha rögéhez és inkább meghalának, sem hogy ettől elválasztassanak.

A jótékony nőegyletet és a többi felekezeti jótékony egyesületeket illetné meg a nagy és nemes, valódi emberbaráti feladat, hogy a társadalom segítségével, humanitásával tőkét gyűjtösek egy felekezetenélküli „városi szegények háza“ minielelőbbit felépítéséhez, a hol városunk szerencsétlencéi otthont és enyhülést találnának, a sors kéréthetetlen szigora ellen; a hol tehetségük, vagy tehetetlenségük szerint egymást gyámolíthatnak és a házkörüli teendők ellátásával még meglévő munkaképességüket is érvényesíthetnék. Ha azokat a filléreket, adományokat, melyeket így apródonként, eredménytelenül szétosztogatunk, ha néhány évig e célra rendezendő előadásaink, multságaink bevételét tőkésítjük, akkor felépíthetjük a szegények otthonát, mely mindennél ékebben fogja hirdetni, emberbaráti nemes gondoskodásunkat s jótekonyságunkat...

És bár a város és megye eleget nyög a reá nehezded terhek alatt, meg vagyunk győződve, hogy ilyen humanistikus intézmény létesítéséhez a maga erejéből szintén meghozza a tőle várható áldozatot.

Nehéz az élet még kedvezőbb, rendesebb anyagi körülmények között is; de elviselhetlen és kétségbejítő azoknak, kik nap-nap után mások könyörületére, koldusalamizsnájára vannak kárhoztatva.

Ezeket segíteni, ezek nyomorát, szenvedéseit enyhíteni a társadalom elengedhetlen, szigorú kötelessége. Áldott legyen, ezerszeresen áldott, a ki az ember-szeretet e nagy művének létesítésére, az első, kezdeményező lépést megteszi...

Deréki Antal.

— Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök X. Pius pápa püspökké szentelésének huszonöt esztendősi jubileuma alkalmából Rómába utazott, hogy személyesen tejezhesse ki hódolatát és üdvözlését.

Pangás mindenfelé.

A magyar közgazdasági életnek szomorú jelenségeit kell ezuttal tollhegyre vennünk. A tartós megfigyelés helyzetéből nézve a dolgozókat, valóságilag megdöbbentők azok a jelenségek, amelyek a magyar kereskedelem, a magyar ipar — és ami ezeknek éltető eleme — a magyar vállalkozási kedvnek teljes lethargiába süllyedésére mutatnak.

Évek óta tart ez az állapot. Valósággal átka Magyarországnak. Megakadályozza fejlődésében és valami szemmel láthatatlan sorvasztó belső körhöz hasonló erővel időről-időre mutatja meg a magyar közgazdaság összes relációiban félelmetes erejét.

A tőke érzékenyebb, mint a vakon bizó magyar lélek, azt sem pacifikálni, sem agyonbeszélni, még kevésbé vele paktumot kötni — sohasem lehet. Mindig azt cselekszi és arra vállalkozik, amiből méltó és állandó hasznot remél. Kalandokba, a maga összességében érte, államot fenntartó, nemzetet tápláló erejével, egyszerűen nem is bocsátkozhatik. Sokkal hamarabb bosszulná meg magát a gazdasági élet kijátszhatatlan törvényszerűsége. És ha némely vonalán az ilyen bizonytalan gazdasági életnek, mégis belemenne egyetlen és bizonytalan kilátásával, szokott vállalkozásaiba, több mint bizonyos, hogy elszámítaná magát és nem bírván összevágó kontaktusban jutni a szükségszerűen egybekapcsolódó, de ily viszonyok között kevésbé kevés és mindenképpen tartózkodásra utalt egyéb gazdasági érdekeltiségekkel, csak egy szomorú sorsra jutna ugyanis: fölemésztené magát. Ez pedig semmi féle vállalkozási kedvnek és szellemnek nem lehet sem célja, még kevésbé feladata.

A tőke és a vállalkozás ezért és tisztán ez okból tartózkodó már évek óta Magyarországon és a mi ezzel összefügg, a gazdasági élet vérkeringése, ezért oly vanyadt, megrekedt és betegséget okozó. A bajok legtetetjén járunk már e tekintetben és lehetetlen volt ezt meg nem állapítanunk azzal a féltékenykedő gondossággal, amellyel hivatászerűen figyeljük a magyar közgazdasági élet napi jelenségeit. Bizonytalan és ideges kapkodásokra nagyon sok a példa. Megokolatlan tőkeemelések, fuzionálások és légioja a félbenmaradt alapítási tervezetéseknél.

Ugyancsak biztos jelei annak, hogy érzi minden faktor, hogy Magyarországon valaminek legközelebb történnie kell, ami kivezeti az országot a kő és állandó bizonytalanságból, hogy minden gazdasági erőtenyező, harmoniku munkában érvényesülve,

előbbre vihesse a kátyuba jutott ország dolgát.

Nagy részben iparosainkban és kereskedőinkben a hiba, hogy semmi sem történik érdekükben. Ha lenne egy nagy országos szervezet, amely való pezsgő életet élne, amelynek vezetősége abban a tudatban szállna sikra a közös érdekéért, hogy az egész magyar kereskedő és iparos világ áll a háta mögött: akkor nem lennének ezek a siralmas állapotok.

Téli gondok.

Ilyen télen megsokasodnak a szegény ember gondjai. A zimankos, a hideg tél a ruhátlanok, a hideg tűzhely boldogtalan tulajdonosának rendkívüli gond. Vajjon hány olvasónk tudja azt és adja Isten, hogy egy se tudja, hogy mi az elviselni a hideget megdermedt végtagokkal, éhesen, nyomorban.

A téli tüzelőfa beszerzése még azoknak is sulyos kérdés, akiknek rendes, mindennapi foglalkozásuk van, hát még azoknak, akik két kézi napszámból élnek és csak akkor van kenyerük, mikor dolgoznak. Telen a földműves embernek nincsen rendszeres munkája s ilyenkor őszszel kell beszereznie a télire való eleséget, tüzelőfát. S hány ember tehetett ezt minden gond nélkül? S hány ember az, ki egyáltalán úgy néz a tél elébe, hogy nincs tűzrevalója.

Szegény embernek ezt a nagy, sulyos gondját emberszerető szívvvel látta meg Darányi földművelésügyi miniszter. Nekünk fölöttébb rokonszenves az a rendelete, hogy meghagyja a kincstári erdők tisztjeinek, hogy a kincstári erdőkben visszahagyott hulladékfát ne adják el, hanem ingyen engedjék át a szegény népnek. Hogy visszaélésre alkalom ne adassék, mindenkinek csak annyit adjanak, a mennyit télen tüzelőnek felhasználhat.

Már évek óta minden esztendőben megismételi a földművelésügyi miniszter ezt a rendeletét és egy összeállított kimutatásból tudjuk, hogy tavaly a szegény népek kiosztott hulladékfa 12000 koronára értékü volt.

Tizenkétezer korona! Nem nagy összeg és az állam háztartásában igen kevésnek mondható. Hiszen a kincstári erdőgazdaságok millió számba jövedelmeznek és hogy magyarán mondjuk, ez a tizenkétezer korona ott azokban a számtételekben meg se kottyan. És mégis mily jelentékeny ez az összeg a szegény nép jóvoltára, nyomorának oszlatására. Gondoljuk meg, hogy ez a hulladékfa, amely az állami háztartás szempontjából jóformán semmi, mennyi fagyos tűzhelyet melegített föl s mennyi embernek téli inségét enyhítette. Hány meggémberedett ember áldotta az államkormányzat gondozó kezét, amely a téli inségen meleg szívvvel segített.

Ez a hulladékfa jellemző tünete annak a gondos figyelemnek, amelylyel a kormányzat szociális téren a nép helyzetét javítani törekszik. Nem áll magában, nem is a legnagyobb jelentőségű. Amikor szóvá tesszük, inkább azért van, mert a tél közelétének aktualitása figyelmünket felkeltette. A földművelési miniszteriumban a kormányzat szellemére vet világot ez a dolog. Céltudatos, ervszerű és arányaiban minden év-

ben nagyobb akció indul arra, hogy a földművelő munkás nép egész télen át keressen és így jobban élhessen.

A kisgazdát viszont minden esztendővel megakarják nyerni annak az eszmének, hogy földjen okszerű gazdálkodást üzzön és ezzel magának több jövedelmet biztosítson. Ezért alakulnak a mintagazdaságok. Az ezer holdra való gyümölcsfaiskolák, méhesek, kertészetek, ezért lendítik állami erővel az állattenyésztést; ezért rendezik minden télen a sorozatos gazdasági előadásokat; ezért ujtották a szőlőt, javították a legelőt, szereltetnek új területeket, telepítettek, parcelláznak, talajt javítanak, csatornáznak és a kulturamunkák egész sorát végzik. Százakra megy a háziipari tanítások száma.

A kisgazdák fiait télen összegyűjtik és részükre négyhónapos gyakorlati tanításokat rendeznek. Nem mulik el esztendő, hogy új földműves-iskola, kertmunkás-iskola ne állítatnék föl és minden évben új népies mintagazdaság. Milliókra megy az az összeg, a melyet a háziipar után a mezőgazdasági munkások télen keresnek.

Ilyen a kormányzati szellem és ilyen gondok vezetik a földművelési minisztert, akinek nemcsak az az óhaja, hogy a kisgazdának minden vasárnap tyúk főjön a fazékában, amit Frigyes porosz király a népjólét jellemzésére mondott, mert a miniszter óhajában tovább megy. Azt akarja, hogy kivétel nélkül minden család, tehát a munkás család fazékában is főjön tyúkhusleves.

Mindézt készséggel, az igazsághoz híven megírtuk abból az alkalomból, hogy a miniszter a szegény nép faja felől gondoskodott és az emberszeretnek nemes példáját szolgáltatta.

LEGUJABB.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, november 18.

A képviselőház hétfői ülésén a beteg Kossuth Ferenc kivételével jelen volt az egész kormány. Letárgyalták a főváros fejlesztéséről szóló javaslatot és a kérvények 61—64 sorjegyzékét; kedden a ház nem tartott ülést.

A szövetséget pártok kedden, e hónap 17-én délután öt óraker együttes értekezletet tartottak a függetlenségi pártkör helyiségében. Az értekezlet egyetlen tárgya az 1909. évi költségvetés megvitatása volt. A képviselőház a költségvetés tárgyalását szerdán kezdte meg.

Szélesönd van Keleten és a diplomáciai tárgyalások is elposványosodtak a nemzetközi konferencia körül. A bolgár szobranjében elkészült a felirat amelynek tárgyalása során Malinov miniszterelnök és Paprikow külügyminiszter hitelesen megállapították, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása és Bosznia-Hercegovina bekebelezése közt nem volt összefüggés.

Törökországban megindultak a választási mozgalmak. A rend példás, Smyrnában is nyugalom van, ahol eleinte nagy hullámokat vert az agitáció, csak Mekkából jönnek nyugtalanító hírek. A törökországi boykott mindenütt megszűnt.

KÜLÖNFELEK.

Oh boldog álom, édes álom* ...

Irtta: király Péter.

Álomra hajtom fejemet
Aludni oly édes nekem,
Mi ébren enyém nem lehet
A boldogságot élvezem.
— Könnyű szárnyakkal oh repülj
[rám
Te boldogító álomangyal,
Ihlesd varázscsókokkal orcám
S szenvedő lelkem vidd magaddal.

Hagyjátok itt e bus vidéket
E sötét sivar színpadot,
Ez a hely nem való tinéktek
Hova a sors csak kint adott.
A lelkemet küldd vissza hozzám,
Ha majd ébredni hí a hajnal.
Most ihlesd csókkal könnyes orcám
S szenvedő lelkem vidd magaddal.

Oh boldog álom, édes álom,
Aki úgy szeretsz engemet,
Csendes, eszillagos éjszakákon
Boldoggá teszed lelkemet ...
Mikor jössz már hozzám mogorván
Sötét szárnynyal, kísértet arccal,
Hogy halálosókkal ihlesd orcám
S lelkem örökre vidd magaddal?!

Az élet olyan sivar nékem
Hozzám a sors könyörtelen:
Keserű földi osztályrészem
Halálíg tartó gyötrelmem.
Szánj meg oh álom!.. bárha korán
Takarnak is be sirhalommal:
Jöjj ihlesd halálosókkal orcám
S szenvedő lelkem vidd magaddal.

* A szerző kiadandó második verskötetéből.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a Kossuth-úción járó-kelöket nem molesztálják az utca szegényei;

mondják, hogy a földhözragadt szegények javára legközelebb előadást rendeznek, melynek jövedelméből az arra szorultaknak tüzelőfát fognak kiosztani;

mondják, hogy hozzánk ezentúl a tanfelügyelők csak vendégszerpülésre lesznek áthelyezve;

mondják, hogy a hirtelen beállott szigorú hidegségre való tekintetből városunk egyes részein melegedő szobákat rendeznek be;

mondják, hogy a spanyol királyné iránti rokonszenvből hűlgyeink ezentúl kizárólag kék kalapokat fognak viselni;

mondják, hogy városunk egy nyilvános helyen, vagy társas körében se játszanak hazard kártyajátékokat;

mondják, hogy a roskadozó törvényszéki épületet legközelebb megdrótoztatják;

mondják, hogy a disztelen és ócska csizmadiaszin helyébe már a jövő században fényes szekely házi iparsarnokot emelnek.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Wekerle és Kossuth.** Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton, e hó 14-én lett hatvan esztendő, mely alkalomból a képviselőházba való belépésekor zajosan megéljeneztek és a képviselők nagy része gratulációval rajongta körül. Hétfőn pedig Kossuth Ferencet ünnepelték tüntető rokonn-

szenvvel 67 születésnapja alkalmából. Őszintén csatlakozunk a gratulációnak nagy tömegéhez, azon jókívánatunkkal, hogy a két nagy államferfit a Gondviselés hazája javára még sokáig éltesse!

— **Megyei gyűlések.** Udvarhely vármegye állandó választmánya, mint értesülünk, pénteken, e hó 27-én d. e. 9 óraker tartja ülését a vármegyei ház kistermében, melyet ugyanazon a napon délelőtt 10 óraker a vármegyei rendkívüli közgyűlése követi a vármegyei ház dísztermében.

— **Kedélyes állapot.** Megtörtént velünk az a kedélyes eset, hogy hétfőn reggeltől szerda reggelig teljesen elvultunk zárva a világtól, mint a mesebeli ország, a mennyiben kedden délután a beérkezett vonat se hírlapokat se levélpóstát nem hozott s így ha a világ másik része Segesvártól felfelé elsüllyedt volna, még akkor se lehetne róla tudomásunk, mert az eset szerdán délután ismétlődött. Hiába könyörgünk, hiába koldulgatunk, hiába emeljük fel szózatunkat minden kínáló alkalommal, mert: szegény ember sorsát — boldog kormány bírja.

— **Halálozás.** Tamás Albert kath. gimn. tanár, helyettes igazgatót és nejét pótolhatlan vesztés és mély gyász érte, egyetlen fiának Andornak, VI osztályos gimnáziumi tanulóknak rövid betegség után történt elhunytával. A tehetséges és nagyszorgalmu ifju még pénteken jól érezte magát és már hétfőre, szülői nagy bánatára, jobblétre szenderült. Temetése november hó 18 án szerdán délután fel 3 óraker volt, bánatos szülői, tanári, iskolatársai és nagyszámu közönség részvétele mellett. Őszinte meghatótsággal fejezzük ki mi is részvétünket és kívánjuk, hogy a Mindenható adjon lelki erőt és vigasztalást a mélyen sujtott szülőknak, nagy gyászuk és bánatuk elviselésére.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter néhány nap óta ismét beteg, de már vasárnap örvendetes javulás állott be és fájdalmi anyира megszűntek, hogy az ágyat is elhagyhatta. 67-ik születésnapja alkalmából a függetlenségi párt tagjai közül számosan meglátogatták és a délelőtt folyamán Sztérenyi József államtitkár is tisztelgett a beteg miniszternél.

— **Főispánváltás.** A Hivatalos Lapban legközelebb jelent meg ő felsége kézírata, a melylyel Meles Béla Háromszék megye főispánját, saját kérelmére, ezen állása alól felmenti és főispánnak Meczner Béla főrendiházi tagot nevezi ki. Az új főispán installációja szerdán e hó 25-én lesz, melyre a megyében nagy előkészületek történnek.

— **Borsódvármegyének** e hó 12 én tartott közigazgatási bizottságának ülésén Hidvéghy Benő tanfelügyelő bejelentette, hogy a közokt. miniszter Udvarhely megyébe helyezte át, miért is ezuttal bucsut vesz. A közigazgatási bizottság Tornay Gyula dr. alispán indítványára elhatározta, hogy feliratilag kéri a minisztert az áthelyezési rendelet visszavonására és felkérték a főispánt, hogy a miniszternél ily értelemben személyesen is interveniáljon. Egyben Hidvéghy Benő érdemeit jegyzőkönyvben megörökítették. Ezt a hírt azért regisztráljuk, hogy vármegyénk is

Legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

Leszállított árban kaphatók.

RI DVYAT-CKKKEK
ZENKAVVVS
ÁNOS TVDÁNAT

tehetne talán lépéseket, hogy Kulicszky Ernő kir. tanfelügyelő nálunk állásában meghagyassák, mert e fontos állás betöltésénél az utóbbi időben gyakran történt változtatások a megyei tanügynek csak hátrányára válnak; de ha már a cserének mulhatatlan meg kell történnie, akkor Hidvéghy Benőt örömmel kell fogadnunk a tanfelügyelői állásban.

— **A székelykereszturi állami tanítóképző elhelyezése.** A vármegyénket közlelő intézet meghagyása iránt immár megtörtént az utolsó lépés. Amitől féltünk, amitől rettegtünk az a múlté; a jövő a mi vágyaink teljesítését biztosította. A közoktatási miniszterrel a kir. tanfelügyelő a rendeletet már megkapta, mely az intézet végleges elhelyezését az intézeti kertben állapítja meg azon feltétellel, ha Székelykeresztur az intézeti kertet 5 katasztrális holdra kiegészíti és a telek tözsomszédságában levő marhavásárteret onnét elhelyezi. Székelykeresztur közönsége a kulturális célokra az áldozatot mindig meghozta. Ez biztat bennünket arra, hogy a közönség most sem fog elzárkózni annak az áldozatnak meghozatalától, mely a tanítóképző intézet végleges elhelyezésére szolgál. A kir. tanfelügyelő tudomásunk szerint már felhívta Székelykeresztur előjáróságát, hogy a képviselő-testülettel az ügyet rendkívüli ülésben tárgyalassa. Most csak a közönség közönségétől függ, hogy a tanítóképző intézet építését már a tavasszal megkezdhessék.

— **A székelyudvarhelyi állami iskola telke.** A belügyminiszter jóváhagyta Székelyudvarhely képviselőtestületének azon határozatát, melyben az állami iskola elhelyezésére a Küküllő melletti területből 1 holdat átengedett.

— **Elzárt híd.** A sétatérre vezető híd a város korlátal záratta el, hogy azon a kocsi ne közlekedhessenek. Egyben a sétáló közönség elöl is elzárta közegészségügyi szempontból, nehogy a sétatéren náthát találjon kapni ebben a zord téli időben.

— **A gazdasági cselédtörvény,** a mely a gazda és cselédsége közt levő jogviszonyt végre világosan és humanusan rendezi, november 1-én lépett életbe. Azért választotta a miniszter ezt a napot, mert a jövő évi munkaszervezőket leginkább ez időtől kezdve kötik meg egészen karácsonyig. A miniszter ez alkalommal a hatóságoknak külön is a figyelmébe ajánlja, hogy a gazdasági munkásokat az új törvény életbeléptetésére külön is figyelmeztessék, mert az új törvény szerint minden egyes munkásnak cselédkönyvet kell váltania. November elsejétől cselédkönyv nélkül senki munkást nem szerződhet. A könyvet a gazdasági cseléd attól a községi előjáróságtól kapja, ahol legutóbb egy évig lakott. Ha ez nem mutatható ki, úgy elegendő a könyv megkapására, ha két tanúval személyazonosságát igazolja.

— **Munkaadók és munkások** cím alatt vasárnap e hó hó 22-én Deréki Antal, lapunk felelős szerkesztője fog felolvasást tartani az iparosok Szabad Lyceumán, a polgári kör nagytermében, melynek keretében a munkásbiztosító törvény előnyeit és hátrányait, valamint egyes

intézkedéseit is ismerteti. E közérdekű felolvasásra ez uton már előre felhívjuk iparosaink figyelmét.

— **Szabad Lyceum.** Mint a falragaszok is hirdették, az ipari munkások szabad lyceuma e hó 15-én, mult vasárnap délután megkezdődött. Az ismereteknek szabad előadások és felolvasások révén való szerzése, s így a hallgatóság ismereteinek bővítése, az iparos ifjuságnak ezenkívül jeles költemények elszavalása, a tanulás és bátorítás levén a nazafiúi érzés és az iparososztály tömörítésén kívül a legfőbb cél, jóleső érzéssel regisztrálhatjuk, hogy ezen előadások tartására az arra hivatottak egész gárdája áll már a nemes és szép ügy szolgálatában. Ezen előadás az országgyűlésen levő Solymossy Endre orsz. képviselő bizottsági elnököt helyettesítő Gyerkes Mihály bizottsági titkár a Hymnus elnéklése után rövid ismertető és buzdító beszéddel az 1908-9. évi ciklus előadásainak sorozatát megnyitván, ez alkalommal „A törvény alkotásról“ dr. Hegymegi Kiss Pal főispáni titkár tartott szabatos és legnagyobb közvetlenséggel előadást, melyet a 254 hallgató mindvégig igen élénk figyelemmel és érdeklődéssel hallgatott. Henter Béla iparos ifju pedig talpraesett ügyességgel szavalt Petőfinék „Haférfi vagy, légy férfi“ e. szép költeményét. A hallgatóság nevében előadónak köszönetét, szaválnak elismerését Gyerkes Mihály fejezte ki, mely után a „Szózatot“ énekelte el a tekintélyes számú hallgatóság. Jövő vasárnap délután Deréki Antal szerkesztő fog előadást tartani.

— **Az „Apoló-színház“** mozgófénykép vállalat mult szombat óta tartja esténként előadásait a „Budapest“-szálloda színháztermében. A közönség részéről elég szép pártfogásban részesül, úgy hogy például a vasárnap délutáni, mint az esteli előadás telt ház előtt tartattak meg. A vállalatnak saját villamfejlesztő gépe van és képei is részben tanulmányos, részben mulatságos voltak, tisztá, pasztikus szemléltetésükkel nagyon érdekesek a megtekintésre, a mennyiben minden nap új szcena kerül bemutatásra. A legmelegebben ajánljuk közönségünk jóakaró figyelmébe és támogatásába.

— **2-4 óra helyett.** A székelyudvarhelyi áll. elemi népiskolában a délutáni előadások kezdődnek nov. 18-ától március 1-ig fél kettőkor és tartanak fél négyig.

— **Casino új helyisége.** A Casino legutóbb tartott választmányi ülésén abban történt végleges megállapodás, hogy a mostani helyiségeiből jövő évi Szent-György napján Gáspár Balázs tanár Kossuth-utcai házának első emeletére költözik át.

— **Bizottsági tagok választása.** Az e hó 14-én megtartott választásokon Olahfaluban Lántzky József, Alsósófalván pedig Biró D. Sándor választottak meg vármegyebizottsági tagokká.

— **Bimbóhullás.** Kolumbán Lukács és nejét érzékeny csapás sújtotta, mert a kegyetlen halál megfosztotta egyetlen kis leánykájától, a kit hétfőn délután helyeztek örök nyugalomra, mielőtt még e gyarló földi világot megismerhette volna. Vigasztalja a bánatos szülőket a tudat, hogy egy

angyallal lett szegényebb a föld és egy angyallal gazdagabb lett a menny!

— **Polgári fillérestély.** Kedden este a „Polgári Önképző és segélyegylet“ ezidei első fillérestélyére zsufolásig megtelt a terem közönséggel, mely élvezettel hallgatta végig a gondosan összeállított műsort, utánna pedig széles jó kedvvel nekiadta magát, a rég nélkülözött tánc gyönyörének. Az egyetli elnök megnyitó beszéde után Flórián Margit hatásosan adta elő a „Bün“ című melodramát, majd Gyerkes Mihály tartott érdekes és tartalmas felolvasást. Sarkadi Rudolf gondoskodott ezután az est humoros részéről és úgy monológjával, mint különféle utánzataival állandó derűségben tartotta a közönséget, mely az összes közreműködőket zajos tapsaival jutalmazta. Kívánjuk, hogy e biztató, jó kezdetnek, kielégítő folytatása és vége is legyen.

— **A ref. kollegium Ifj. „Petőfi Önképzőkör“** Erzsébet királyné emlékére 1908. évi november hó 22-én délután 5 órakor az intézet tornacsarnokában, kitűnő műsorral emlékünnepeket rendez.

— **Pályázat.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a következő pályázatot tette közzé. Kisipari minta műhelyek elnyerésére. A Székelyföld kisiparának fejlesztése céljából elhatároztam, hogy újabb 10 kisipari mintaműhelyt letelekítsek szakmájukban kiváló előmenetelt tanúsító és egyénileg teljesen megbízható olyan ifju székely iparosok részére, kik a Székelyföldön vegleg letelepedni és iparukat önállóan üzni szándékoznak. A 10 mintaműhely elosztásánál figyelemmel voltam azon szempontokra, hogy azok a már meglévő helyi ipar érdekeit ne sértsek, hanem hiányzó, vagy meg nem elegeg fájó iparágak meghonosításával közszükségletet is elégítsenek ki. A 10 mintaműhely közül iparnemenként kap: Marosvásárhely: 1 egy vízvezeteki és szerelő műhely; 2. egy kőműhely; Szászregen: 3. egy hentes műhely; Székelyudvarhely: 4. egy kárpitos műhely; 5. egy faanyag kádár műhely; Székelykeresztur: 6. egy paraszt szücs műhely; Sepsiszentgyörgy: 7. egy kályhas műhely; Gyergyószentmiklós: 9. egy fenékádár műhely; Csikszentada: 10. egy hentes műhely. Állami adományként kapják a fent elsorolt műhelyek a mintaszerű szerszám és gépfelszerelést és az ipar megkezdéséhez első szükséglettől némi anyagkészletet. E mintaműhelyek odaitelése pályázatot hirdetek a következő feltételek mellett: 1. Pályázhatnak székelyföldi illetőségű iparos ifjak, kik felszabadulásuk óta legalább 5 éven át segédmunkásként állandóan dolgoztak, nagykorúságukat elérték, katonai kötelezettségüknek eleget tettek vagy az alól mentesítve vannak. 2. A pályázati kérelemhez csatolandó: a) munkakönyv, b) a katonai szolgálati könyv vagy a mentesítést igazoló okmány, c) a szakképzettséget igazoló bizonyítványok mestertektől és kiállítási okmányok, d) erkölcsi bizonyítvány és e) orvosi bizonyítvány. 3. A kérvényben a folyamodó részéről leírása kívántatik annak, hogy a) hol és kinél szabadult föl, b) ismereteinek bővité-

sere milyen tanulmány utakat tett és c) a minta műhely elnyerése esetén milyen munkákat szándékozik különösen előállítani. 4. A mintaműhely felszerelés 5 éven át az állam tulajdonát képezi s csak azután, ha az illető iparos a feltételeknek mindenben megfelelt, megy véglegesen tulajdonába. Ez idő alatt a mintaműhely odaitelésekor meghatározandó egy vagy több inast köteles tartani és szakmájában kiképezni. 5. A pályázati kérvények a kereskedelemügyi magyar királyi miniszterhez címzendők és a marosvásárhelyi állami székelyföldi iparmúzeum igazgatóságához folyó évi december hó 31-éig küldendők.

— **Nyilvános elszámolás és köszönet** A helybeli Nőegylet által kibocsátott gyűjtőívben a szegény és árva tanuló gyermekek téli ruházattal való ellátására a következők adakoztak: Heitz Vilmosné 2, Biró Sándorné 2, Szabó Andrásné 1, Kovács Jenőné 1 K, Voith Geróni ruha darabok, Fehér Jenő 50 f, özv. Gal Jánosné 2, Sterba Ödönné 2, Bodolla Gáborné 2, özv. Szakáts Mózesné 2, N. N. 2 K, Fernengel Gyuláné teli kabát, Ernst Györgyné egy kabát, Frölich Ottóruhadarabok, Tamás Balázs 1 K, Gönczi Lajosné fiu ruha, Papp Zakor Endre 1 K, Konec Árminné ruhát, dr. Demeter Károly 1, báró Orbán Jánosné 1 Szakáts Károlyné 2, dr. Mezei Ödön 2, dr. Nagy Samuné 2 K, özv. Pálffy Ferencné női és fiu ruha, Dékán Samuné női ruha, dr. Valentsik Ferencné 2, Demeter Dénesné 2, dr. Görgényi Károlyné 1 K, dr. Lengyel Józsefné egy kalap 1 K, Sükösd Miklósné 2, dr. Daróczy Ignác 1, Jakab Gyula 1, Szigmund József 1 K, Soó Gáspárné ruhanemű, Bod Károlyné 1, Csanádi Zalan 1, Szabó Nándor 1, Ugron Lázárné 2, Pásztor Istvánné 1, Fas Gyula 2, Sebessy János 5, N. N. 1, Rösler és Gabor 3, Looz Frigyes 1, N. N. 20 f, dr. Szöllösi Ödön 2 K, Felegyházi Antalné egy tavaszi nagy kabát, Bardocz Árpád 1, Duka Andrásné 1, László Domokosné 2, Kamocsay Mihályné 2, Steinburg Ottóné 1, özv. Szarka Árpádné 1, Flórián Kristófné 1, özv. Török Pálné 2, dr. Imreh Domokosné 2, Janosi Gyuláné 2, Rösler Károly ruhanemű.
(Folyt. köv.)

A makacs meghülést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT féle Emulsió

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét a halászt — kerjük figyelembe venni.

annyira kelemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsió val.

Azonkívül a Scott-féle Emulsió sokkal jobb hatása az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

Jóforgalmu helyen egy szép telek

készpénzért ecetgyárral azonnal eladó. Csia Balázs ecetgyáros, Petőfi-utca 22. szám.

legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

leszállított árban kaphatók.

RI DVAT-CKKKK

VENKAVITS

JANOS UTOBAN

Téli menetrend.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
I-III.	I-II.	Állomások	I-II.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	408	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	239	1109
827	558	é Kolozsvár	1110	559
733	937	é Dés	—	340
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	755	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykocsár	900	370
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	930	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1231	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonáté	1225	605
404	1000	i Arad	438	822
1053	746	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1253
302	911	i Küküllőszög—Parajd	648	1228
972	223	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
328	1257	é Nagyszében	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
329	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
462	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
441	1220	é Székelykeresztúr	430	815
608	155	é Székelyudvarhely	305	700
—	—	Homoród-, Szejké-, Gergely- és Solyomossy-féle Sósfürdők	—	—
632	135	é Földvár-Előpatak-fürdő	313	637
712	209	é Brassó	245	540
1200	919	é Brassó	112	—
111	331	é Predeal	800	—
805	920	é Bukarest	—	—
841	305	é Brassó Kézdiváca-rhely-Bereczk	159	633
1008	430	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1249	705	é Kézdő-ásárhely	1033	—
124	759	é Kézdiváca-rhely, Vénusz-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
—	856	é Bereczk	905	1257
1085	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1114	610	é Málnás-fürdő	1113	346
1143	628	é Tusnádfürdő	1033	121
1242	831	é Csikszékreda	903	223
115	900	é Mádéfalva	824	151
336	306	i Gyimes	520	—
346	346	é Palanca	—	1002
200	946	i Mádéfalva	755	150
440	1230	é Gyergyószentmiklós	500	1020

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivételben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv- és papir kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

A
FESTŐMŰVÉSZET
REMEKEI.

REGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Pl. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások **leghíresebb alkotásainak** gyűjteménye az eredeti festményeket hűven előtáró színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban:

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉ-
BEN SZ.-UDVARHELY
Kossuth-utca 31. sz. a.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város birtokossági tanácsa **a csordapásztori** állásra 1909. évre pályázatot hirdet. A kik erre pályázni akarnak, előjárásági bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat **folgó évi december 6-ig** Hlatky Miklós birtokossági elnökhöz nyújtsák be, Székelyudvarhelyt, 1908 november 18.

**FOGORVOS
PERL JÓZSEF**

American Dentist
E hó végén Székelyudvarhelyre érkezik, hogy a megkezdett fogorvosi munkákat befejezze.

Aki hirdetni akar

sikerrel, az forduljon az Általános Tudósító (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselése, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője, Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. dírdetőknek bízmentesen.

Pályázati hirdetmény.

Sz.: 1438—1908 szb.
Siménfalva községben a **körbábi állás** megüresedett. Elnyerhetése végett a pályázók folyamodványaikat alóliirt főszolgabíróhoz **folgó évi december hó 1-ig** beadhatják.

Javadalmazás rendes fizetés 100 korona, lakbér 40 korona és 2 korona esetenkénti működési díj s ezért 8 napon át a beteget látogatni köteles.

Megjegyzem, hogy az új egészségi törvény életbeléptetésekor fizetése a szerint fog megállapíthatni.

Székelykeresztúr, 1908. október 30. án.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudva helyi bormagykereskedőnél
a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségén l fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász-**Képes levelezőlapok** 20-fele helybéli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandoan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

**KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET**

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-
PAPIROSOK
vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőzőpapírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.
**Lemezpapírok minden sulyban.
hangjegypapírok. Sorvezetők.**

Irkák, füzetek,
jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahűvelly, szivarkás névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és femből. Bőrtárcák pénzes-érszények okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros **KÖNYVNYOMDÁJÁT**
mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá **könyvkötészetét**
honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acél írotollak, rondollak, üveg-tollak, toll-zárak, dísztollszárak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlázó kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző tinták, bélyegzőfestékek, tus, mézga, foltlőtítők, bronz.

HEGEDŰ. hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sípek és okarinak. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kezi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, osnyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött femből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolában** és a városi és megyei **elemi nepskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, terkepek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beírókönyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárlókönyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (block), barca és szelvénykönyvek.

Körzők,
vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszák, tolltokok, itatódeszák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, tollállványok, szivacs csésze, írómappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapcsok stb

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.